

NIEUW TWICKEL COLLEGE IN HENGELO KOPPELT WERKELIJKHEID AAN ONDERWIJS

De school als bijdrage aan de samenleving

"Het gebouw klopt aan alle kanten en past als een jas. Het is nog mooier dan we het in gedachten hadden. Alles wat we wilden is hier mogelijk. Het gebouw maakt alles mogelijk en dat krijgen we ook terug van leerlingen en ouders."

Het gesprek op het nieuwe Twickel College in Hengelo vindt plaats met teamleider Merle Busscher, architect Laurens Jan ten Kate van AHH-architecten en op afstand Hidde Benedictus van ICSadviseurs die het proces begeleid heeft. Merle over de aanleiding: “Al 20 jaar geleden zou op deze locatie nieuwbouw komen, maar het ging steeds niet door, tot de toenmalige directie het in 2010 voor elkaar kreeg. De oude plannen konden de prullenbak in en het project werd onder begeleiding van ICSadviseurs Europees aanbesteed. De markt was toen gunstig, dus we kregen veel inschrijvingen van architecten. AHH-architecten sprong eruit. Het team van Herman Hertzberger wist de sfeer van het oude, aftandse gebouw te pakken omdat zij zich in onze cultuur verdiept hadden. Het oude gebouw had een staalconstructie en was ooit als een semi-permanent tweelaags gebouw neergezet. Bedoeld voor maximaal 25 jaar stond het er al veertig jaar. Midden in de school lag een ouderwetse leefkuil waar alle leerlingen elkaar ontmoetten. Alles zat door elkaar en speelde zich op één verdieping af, waar ook de personeelskamer lag. Het was er gemoedelijk en laagdrempelig. Dat wilden we qua sfeer terugzien in ons nieuwe gebouw dat ook laag moest blijven. We kozen unaniem voor AHH en toen zij voorstelden om het fundament van het gebouw en de staalconstructie als uitgangspunt voor de vernieuwbouw te nemen waren we om. Niet alleen omdat het duurzaam is, maar ook vanwege de

“Het gebouw moet vertrouwd voelen, maar mogelijkheden voor innovatie bieden”

ruimte die we daardoor extra kregen om bijvoorbeeld een theater te maken. De bestaande sporthal moest ook gehandhaafd blijven, maar wel is er naast de drie zalen een vitaliteitscentrum gekomen. In het gebouw kunnen we ons kunst- en cultuurprofiel verder vormgeven. We zitten op ruim 1.100 leerlingen, maar groeien door naar 1.200.”

SCHOOL ALS STAD

Laurens Jan verder: “Herman herkende mogelijk ook zijn Montessori verleden in het bestaande gebouw. Wij vinden de sociale ruimte een belangrijk element in de school. Door het hergebruik van de bestaande vleugels konden we extra investeren in de kwaliteit in het gebouw. Het oude gebouw had veel gangen, maar dat was verloren ruimte. Wij hebben de gangen weggehaald en in de oude vleugels paviljoenen gemaakt voor talen, alfa, bèta, gamma, kunst en sport.” Merle knikt: “Ons motto is de school als creatieve stad. Dat motto gebruiken we ook in onze visie: je zou leerlingen in een school moeten voorbereiden op hoe het er in een stad aan toegaat. De filosoof René Gude noemde dat de levenssferen, waarbij mensen samenleven en elkaar ontmoeten in de verschillende typen gebouwen rond de publieke pleinen in een stad. Dat impliceert dat alle vakken en alle ervaringen even nodig en belangrijk zijn. Dus geven we naast drie uur Engels ook drie uur muziek. In het hart van de school vind je net als in de stad die verschillende sferen in de kantine, de bibliotheek, het theater en

de personeelskamer. Fysio de Driesprong zit in de school en we hebben een fitness als vitaliteitsruimte in samenwerking met de judoschool Haagsma, die ook weer lessen aan onze leerlingen geeft. Waar het kan zoeken we de samenleving op en we stellen onze ruimten ook beschikbaar. We halen de wijk binnen met concerten, boekpresentaties en herdenkingsvieringen, zoals recent op 4 mei een boekpresentatie van verzetsstrijder Theo van Loon.” Laurens Jan: “Het is niet alleen een schoolgebouw maar ook een bijdrage aan de samenleving. Je probeert steeds de werkelijkheid te koppelen aan het onderwijs.”

INDUSTRIESTAD HENGELO

Laurens Jan: “We stonden voor de uitdaging dat we een budget hadden voor € 935,- per vierkante meter. Door de fundering en een deel van de constructie te laten staan hebben we dat bedrag omhoog gekregen naar € 1.130,-. Vlakbij zagen we een leegstaand karkas van de firma Hazemeijer; een betonstructuur met sheddaken als symbool van de industriestad Hengelo. Die vorm hebben we voor dit gebouw gebruikt, waarbij de vleugels, de sporthal en de staalconstructie bleven staan en we de school vanuit het centrale hart opnieuw opgezet hebben. Bezoekers vinden de uitstraling aan de buitenkant soms wat industrieel, maar binnen worden ze overweldigd door het natuurlijk licht, de ruimte en de warme materialen met veel hout. Als je een ruimtelijk gebouw maakt moet je oppassen met kleuren; we wilden geen grote witte hal bouwen met knalgele of groene accenten; het moest vooral warm zijn.” Laurens Jan wijst op het plafond: “Dat is de goedkoopste plaat die op de markt te vinden is, maar akoestisch erg goed. De vier sheddaken zijn er gekomen, mede door heel veel duw- en trekwerk van de toenmalige directeur Wim Kerkhofs. Duurzaam zijn vooral het fundament, de staalconstructie en houten dwarsbalken. We hebben het zo gemaakt dat het gebouw energie-neutraal gemaakt kan worden en de zonnepanelen kunnen er eenvoudig op. Al met al zaten we lekker in de wedstrijd.”

LEERLINGEN REIZEN

Merle: “Onze leerlingen hebben geen vaste ruimte waar ze de hele dag zijn. Ze reizen naar het betreffende vak en tijdens de leswisselingen klappen de deuren van de vleugels open. We zijn een traditionele school die ervaart welke mogelijkheden het gebouw ons biedt. We willen niet de fout maken dat we een nieuw onderwijsconcept in het nieuwe gebouw maken. Het gebouw moet vertrouwd voelen, maar mogelijkheden voor innovatie bieden.” Laurens Jan knikt: “Het gebouw kent een centrale zonering op de begane grond met een prachtige verblijfsruimte, gekoppeld aan de keuken. De personeelsruimte hangt als het ware boven het plein en zorgt voor maximale verbinding. Het idee van de verdiepte

leefkuil hebben we behouden. Daar en in de omgang vindt het verkeer plaats. Vervolgens ga je naar je paviljoen, waarbij telkens lokalen rond een centraal plein liggen. Afhankelijk van het vak wordt er in verschillende werkvormen gewerkt. In het paviljoen van kunst staan de deuren open en loopt iedereen door elkaar heen. De school ontdekt vanzelf hoe ver het onderwijs wil gaan.” Merle knikt: “In juni is er schoolbreed een project week, waarbij we het rooster overboord gooien en de leerlingen aan de hand van creatieve opdrachten aan het werk gaan. We zien dat het gebouw uitnodigt om te experimenteren. Dat hebben we vorig jaar tijdens de Twickel festivalweek al ervaren, waarbij er overal kunst hing, lezingen werden gegeven en er huiskamerconcerten waren.” Merle ten slotte: “De samenwerking met uitvoerende partijen als ICSadviseurs en AHH was super. Het resultaat is een gebouw waarin we ons verder kunnen ontwikkelen en onze kernwaarden overeind zijn blijven staan.” Laurens Jan: “Toen ik studeerde leerde ik dat de beste gebouwen tot stand kwamen door de unieke samenwerking tussen architect en opdrachtgever. Dit proces liet zien dat je met positieve energie en inspiratie meer mogelijkheden dan onmogelijkheden ziet. Iedereen weet dat niet alles kan en daarom is wederzijds vertrouwen erg belangrijk. Daardoor hebben we met die € 935- per vierkante meter toch een fantastische klus geklaard.”

▶ Kijk voor meer informatie op icsadviseurs.nl en op ahh.nl.

PROJECTINFORMATIE

Project

Vernieuwbouw Twickel College Hengelo

Opdrachtgever

Gemeente Hengelo in samenwerking met Stichting Carmel

Adviseur

ICSadviseurs: programma van eisen/ architectenselectie/projectmanagement

Architect

AHH

Aannemer

Haafkes aannemingsbedrijf

Bvo

10.000 m² inclusief de bestaande sporthal

Ingebruikname

Februari 2017